

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

AVRUPA KONSEYİ AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

MEHMET YOLCU - TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no: 33200/05)

KARAR

STRAZBURG

15 Kasım 2012

KESİNLEŞMİŞ

15/02/2013

Bu karar Sözleşmenin 44. maddesi 2. fıkrasında belirtilen koşullarda kesinleşecektir. Ancak şekli düzeltmelere tabi olabilir.

Mehmet Yolcu ve Türkiye davasında,

InetaZiemeles, Başkan,
DanutėJočienė,
IsabelleBerro-Lefèvre,
AndrásSajó,
IşılKarakaş,
PauloPinto de Albuquerque,
HelenKeller, yargıçlar,

ve Daire Yazı İşleri Müdürü Stanley Naismith'in katılımıyla oluşturulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Daire) 16 Ekim 2012 tarihinde gerçekleştirdiği kapalı müzakere sonucunda anılan tarihte aşağıdaki kararı almıştır:

USUL

1. Davanın temelinde, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan Bay Mehmet Yolcu (başvuran) Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı 9 Eylül 2005 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin (Sözleşme) 34. Maddesi uyarınca Mahkemeye yapmış olduğu başvurudan (no. 33200/05) ibarettir.
2. Başvuran Ankara'da faaliyet gösteren Av. M. Bayat tarafından temsil edilmektedir. Türkiye Hükümeti ise (Hükümet) ise kendi temsilcisi tarafından temsil edilmektedir.
3. 27 Mayıs 2008 tarihinde başvuru Hükümete tebliğ edilmiştir. Sözleşmenin 29. maddesinin 1. paragrafına göre Dairenin başvurunun kabul edilebilirliği ve esası hakkında birlikte karar verilmiştir.

ESAS**I. DAVA KONUSU OLAYLAR**

4. Başvuran 1957 doğumlu olup, Malatya'da ikamet etmektedir.
5. Olayların geliştiği dönemde doktora derecesine sahip başvuran Yüzüncü Yıl Üniversitesinde araştırma görevlisidir.
6. 14 Mart 1998 tarihinde, İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Arap Dili ve Edebiyatı bölümünde öğretim görevlisi görevinin açık olduğuna ilişkin bir ilan yayınlanmıştır ve başvuran söz konusu görev için aday olmuştur.

7. Dosyasının incelenmesinin ardından, İnönü Üniversitesi Rektörlüğü (Rektörlük) başvuranın adaylık başvurusunu kabul etmiştir. Daha sonra İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı (Dekan) adayın akademik çalışmalarını incelemek ve atanması konusunda yazılı görüşlerini sunmak üzere Selçuk Üniversitesinde görevli üç akademisyenden oluşan bir jüri oluşturmuştur.

8. İlgili akademisyenler 1998 senesi Haziran ayında raporlarını hazırlamışlar ve Dekana göndermişlerdir. Adayın Arap dili ve edebiyatı konferans öğretim görevlisi olarak atanması için gerekli kriterlere uygun olduğu kanaatine varmışlardır.

9. 24 Haziran 1998 tarihinde, Dekan başvuranın ataması için dosyasını Rektörlüğe göndermiştir.

10. 30 Kasım 1998 tarihli yazısı ile Rektörlük, atama teklifini reddettiklerini beyan etmiştir.

11. Başvuran 1 Şubat 1999 tarihinde, Malatya İdari Mahkemesi nezdinde (Mahkeme) rektörlüğün kararının iptal edilmesi için dava açmıştır.

12. Mahkeme 28 Aralık 1999 tarihli kararı ile, Rektörlüğe sınırsız ve mutlak olmayan atama konusunda tanınan yetki konusunda Başvuranın haklı olduğuna karar vermiştir. Mahkeme bu yetkinin hizmetin genel yararı ve gerekliliklerini gözlemleyerek ve geçerli hukuki gerekçelere dayanarak kullanılması gerektiği kanaatine varmıştır. İlgilinin atamasının reddedilmesine ilişkin makul ve somut gerekçelerin bulunmaması sebebiyle Rektörlüğün söz konusu kararın iptal edilmesine karar vermiştir.

13. Rektörlük belirli olmayan bir tarihte Danıştay nezdinde temyiz başvurusunda bulunmuştur.

14. 6 Şubat 2002 tarihli kararıyla Danıştay, jürinin, ilgili görev biriminin yöneticilerinden birinin aynı zamanda jüriye dâhil olmasını öngören yükseköğrenim ile ilgili 2547 sayılı kanunun 23 a) maddesine uygun olarak oluşturulmadığı gerekçesiyle yerel mahkeme kararını hükümsüz kılmıştır.

15. 26 Şubat 2003 tarihli bir karar ile mahkeme 6 Şubat 2002 tarihli kararın icrası ile Danıştay ile aynı gerekçelere dayanarak başvuranın talebini reddetmiştir.

16. 7 Temmuz 2003 tarihinde başvuran Danıştay nezdinde temyiz başvurusunda bulunmuştur.

17. 5 Mart 2004 tarihinde Danıştay yerel mahkeme kararını onaylamıştır.

18. 23 Mart 2005 tarihli bir kararla Danıştay, başvuran tarafından yapılan karar düzeltme talebini reddetmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. KABUL EDİLEBİLİRLİĞE İLİŞKİN

A. 1 no.lu Protokolün 1.maddesinin ihlal edildiğine dair iddia

19. 1 no.lu Protokolün 1.maddesine dayanarak başvuran eğer öğrenim görevlisi olarak atansaydı araştırma görevlisi olarak aldığı maaştan daha yüksek bir maaş alabilecek olduğunu savunmaktadır. Dolayısıyla atamasının reddedilmesi sonucunda aylık belli bir maaş kaybına uğradığını ve buna bağlı olarak mülkiyet haklarına müdahale edildiği kanaatindedir.

20. Mahkeme, gelecek bir gelirin ancak kazanılmış ise veya belli bir alacak kapsamında olması durumunda bir “mülkiyet” olarak varsayılabilceğini hatırlatmaktadır (bakınız *Ian Edgar (Liverpool) Ltd ve İngiltere davası* (karar.), no.37683/97, CEDH 2000-I, *Wendenburg ve diğerler ve Almanya davası* (karar), no.71360/01, CEDH 2003-II (suretler), ve *Levänen ve diğerleri ve Finlandiya davası* (karar.), no.34600/03, 11 Nisan 2006).

21. Mahkeme ayrıca dilekçenin bu kısmının Sözleşmenin 35 §§ 3 ve 4 maddesine uygun olarak Sözleşme hükümleriyle *ratione materiae* (konu yönünden) bağdaşmaması sebebiyle reddedilmesi gerektiği kanaatindedir.

B. Sözleşmenin 14.maddesinin ihlal edildiğine dair iddia

22. Başvuran, İnönü Üniversitesi’ nin, kendi durumuyla atanma ilkeleri ve biçimi benzerlik gösteren jüri raporlarına dayanarak diğer adayları atadığını savunmaktadır. Bu atamaların Sözleşmenin 14. maddesine göre bir ayrımcılık içerdiği görüşündedir.

23. Mahkeme bu iddiayı başvuran tarafından ibraz edildiği şekilde incelemiştir. Elinde bulunan bilgiler dikkate alındığında, başvuranın iddialarını çok genel olarak dile getirdiği kanaatine varmış ve Sözleşmenin verdiği hak ve özgürlüklerin ihlal edildiğine dair hiçbir bulgu olmadığına karar vermiştir.

24. Ardından bu iddianın açık bir şekilde dayanaksız olduğuna ve Sözleşmenin 35 §§ 3 ve 4 maddesine göre reddedilmesine karar vermiştir.

C. Başvurunun kalan bölümü hakkında

25. Mahkeme iddiaların kalan kısmının, Sözleşmenin 35 § 3 a) maddesine bakımından açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve başka herhangi bir kabul edilmezlik gerekçesinin bulunmadığını tespit etmiştir. Bu durumda başvurunun kalan kısmının kabul edilebilir olduğunun ilan edilmesinin uygun olacağına karar vermiştir.

II. YARGILAMA SÜRESİ HAKKINDA

26. Başvuran, yargılama süresinin Sözleşmenin 6 § 1 maddesi tarafından öngörülen “makul süre” ilkesine uymadığını iddia etmektedir. Sözleşmenin söz konusu maddesi aşağıdaki gibidir:

«”Herkes, (...) gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar, gerek cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan (...) mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir (...).“

27. Hükümet bu iddiayı reddetmektedir.

28. Mahkeme dikkate alınacak dönemin 1 Şubat 1999 tarihinde başladığını ve 23 Mart 2005 tarihinde sona erdiğini not etmiştir. Bu durumda iki yargılama süreci için altı yıl bir aydan daha uzun sürmüştür.

29. Mahkeme, bir davanın süresinin makul niteliğinin, davanın koşullarına, mahkemenin içtihadında kabul edilen kriterlere, özellikle davanın karmaşıklığına, başvuran ile yetkili makamların tutumuna ve ilgililer için ihtilaf konusu davanın içeriğine bakılarak değerlendirildiğini hatırlatmaktadır (bkz., diğerleri arasından, *Frydlender ve Fransa davası* [GC], no. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII, *Ümmühan Kaplan ve Türkiye davası*, no. 24240/07, §§ 32-50, 20 Mart 2012).

30. Mahkeme kendisine sunulan bütün belge ve delilleri inceledikten sonra Hükümetin işbu durumdan farklı bir sonuç çıkarılmasını gerektirecek hiçbir delil sunmadığı kanaatine varmıştır. Konuyla ilgili hukuk ilkelerini göz önünde bulundurarak Mahkeme, anlaşmazlık konusu yargılama süresinin uzun olduğu ve “makul süre” gerekliliğine uymadığı kanaatine varmıştır.

Bunun sonucunda, Sözleşmenin 6 § 1 maddesi ihlal edilmiştir.

III. SAVCININ GÖRÜŞLERİNİN ÖNCEDEN TEBLİĞ EDİLMEMESİ HAKKINDA

31. Başvuran, Danıştay savcısının görüşlerinin temyiz ve karar düzeltme davası kapsamında kendisine iletilmediği gerekçesiyle Sözleşmenin 6.maddesinin ihlal edildiğini iddia etmektedir.

32. Hükümet bu iddiayı reddetmektedir.

33. Mahkeme, Başvuran tarafından ileri sürülen iddianın bir benzerini daha önce değerlendirdiğini ve başvuru görüşünün taraflara iletilmemiş olması gerekçesiyle Sözleşmenin 6 § 1 maddesinin ihlal edildiğine karar vermiş olduğunu hatırlatmaktadır (*Meral ve Türkiye davası* n° 33446/02, §§ 27-39, 27 Kasım 2007). Mahkeme bu görüşünden uzaklaşmak için hiçbir sebep bulunmadığı görüşündedir.

34. Bunun sonucunda bu konuda Sözleşmenin 6 § 1 maddesi ihlal edilmiştir.

IV. SÖZLEŞMENİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

35. Sözleşme'nin 41. maddesi şöyledir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf'ın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören tarafın hakkaniyete uygun bir surette tatminine hükmeder. “

A. Zarar

36. Başvuran, manevi tazminat olarak 30 000 Avro (EUR) ve uğradığı zarara karşılık maddi tazminat olarak 15 000 Avro (EUR) talep etmektedir.

37. Hükümet bu meblağlara itiraz etmektedir.

38. Mahkeme tespit edilen ihlal ile iddia edilen maddi zarar arasında bir bağlantı bulunmadığını tespit etmiştir ve bu talebi reddetmiştir. Buna karşılık, başvurana 2 500 Avro (EUR) manevi tazminat ödenmesi gerektiği kanaatine varmıştır.

B. Ücretler ve masraflar

39. Başvuran ayrıca iç hukuk ve Mahkeme nezdinde yapmış olduğu masraf ve harcamalara karşılık olarak 4 500 Avro (EUR) talep etmektedir. Bu bağlamda hiçbir belge ibraz etmemiştir.

40. Hükümet bu meblağa itiraz etmektedir.

41. Mahkemenin hukuk ilkelerine göre bir başvuran, gerçekliklerinin, gerekliliklerinin ve makul niteliklerinin kanıtlanması koşuluyla yapmış olduğu masraf ve harcamaların geri ödenmesi hakkına sahiptir. Başvuranın bu konuda delil teşkil edecek belge sunmamış olduğu göz önünde bulundurularak Mahkeme ücret ve masraflar ile ilgili talebi reddetmiştir.

C. Gecikme faizleri

42. Mahkeme gecikme faizleri oranları için Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranının üç puan fazlası uygulanmasının uygun olacağına karar vermiştir.

BU GEREKÇELERLE MAHKEME OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun yargılama süresi ve savcının görüşlerinin tebliğ edilmemiş olması iddiaları ile ilgili olan bölümünün kabul edilebilir, kalan kısmın kabul edilemez olduğuna;

2. İç hukuk yargılama süresi konusunda Sözleşmenin 6.maddesinin ihlal edildiğine;
3. Savcı görüşlerinin tebliğ edilmemesi sebebiyle Sözleşmenin 6.maddesinin ihlal edildiğine;
4. a) Kararın, Sözleşmenin 44 § 2 maddesine uygun olarak kesinleşme tarihinden itibaren üç ay içerisinde Savunma tarafı olan Hükümet'in miktara yansıtılabilecek her türlü vergi ve masraflarla birlikte, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilmek üzere Savunma tarafı olan Hükümet'in manevi tazminat olarak başvurana 2 500 Avro (EUR) ödemesine;
b) Gecikme durumunda, belirlenen sürenin dolmasının ardından ve ödeme yapıncaya kadar bu meblağ üzerine faiz olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranının üç puan fazlası uygulanmasına;
5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin reddine karar vermiştir.

Yönetmeliğin 77 §§ 2 ve 3 maddesi uyarınca Fransızca dilinde düzenlenmiş ve 15 Kasım 2012 tarihinde yazılı olarak ilgililere iletilmiştir

Stanley Naismith
Mahkeme kalemi

Ineta Ziemele
Başkan

*Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından Türkçe' ye çevrilmiş olup, gayri resmi tercümedir.